

Bediüzzaman İttihad ve Terakki'yi neden destekledi?

Üstad Bediüzzaman, İttihad ve Terakki'yi şahıslarından dolayı değil savunduğu “hürriyet, müsâvât ve adalet” fikirlerinden dolayı desteklemiştir. Ama İttihadçılar, devletçiliğe ve istibdada yönelirken, bu fikirler Ahrar'larda kalmıştır. Bu sebeple “Sen Selanik'te İttihatçılarla beraber idin, neden şimdi terk ettin?” diye soranlara “Ben onlardan ayrılmadım, onlar benden ayrıldılar. Ben yine fikirlerimde musırrım ve hamiyetli insanlarla beraberim” mealinde cevap vermiştir.

Bu durumda fikir odaklı ve ilkeli bir siyaset takip eden Üstad için yalnız ve sadece “CHP iktidara gelmesin diye DP'yi savundu” demek Üstadın fikrini hiç anlamamaktır. Bediüzzaman Ahrar'ları “hürriyet, adalet, müsavat, meşveret ve kanun hâkimiyeti” gibi prensipleri hayata geçirmeleri için destekler. Bu sebeple, “Ahrarlar otuz beş sene sonra dirildi” diyerek Demokrat Parti'yi de desteklemiştir.

İkinci bir husus, akıllı ve bilgili olan, hiçbir siyasînin arkasına takılmaz ve hiçbir şahsın arkasından gitmez. İlim sahiplerinin Kur'ân'dan aldığı içtimâ ve siyasî fikirleri vardır. Bu da “hürriyet, adalet, kanun hâkimiyeti ve herkesin kanun karşısında eşit olması, yani müsavat ve her işi meşveretle yapmak”tır. Seçim de bir genel meşverettir. Asl olan millet iradesidir. Bu sebeple yöneticiyi seçme ve görevlendirme yetkisi millete aittir. Bunu da Bediüzzaman 1908'den itibaren “Meşrûtiyette hâkimiyet milletindir” diye açıkça ifade etmiştir. Bu söz, 1920'de TBMM'de “Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız milletindir” şeklinde genel ilke olmuştur.

Ahrar ve demokratlar “Kavmin efendisi ona hizmet edendir” hadis-i şerifi gereği millete hizmeti esas alırlar, almalıdırlar. Demokratlar kendi menfaatleri için değil, milletin menfaati için çalıştıklarından dolayı Bediüzzaman onları tebrik etmiş ve desteklemiştir. “İslâmiyetin bir kanun-u esasîsi olan, hadis-i şerifte ‘Seyyidü'l-kavmi hadimühüm’ yani, ‘Memuriyet, emirlik ise, reislik değil, millete bir hizmetkârlıktır.’ Demokratlık, hürriyet-i vicdan, İslâmiyetin bu kanun-u esasîsine dayanabilir. Çünkü kuvvet kanunda olmazsa şahsa geçer. İstibdad, mutlak keyfi olur” (Emirdağ Lâhikası, s. 386) demiştir.

Evet, Bediüzzaman'ın içtimâî-siyasî fikirleri ve takip ettiği bir “ahrar/demokrat çizgisi” vardır. Hangi parti icraatlarıyla bu çizginin, bu siyasî ana damarın temsili durumunda olur ve o fikirleri siyasî hayatta uygulamaya koymak için mücadeleye ederse, Nurcular da onlara destek olur. Şahısları için değil, fikirleri için...

Doğru olan istikametli siyaset budur.